

BERNA, JOAN i CREHUET, ELADI, *A l'infern de dos en dos. Cartes entre Joan Bernà i Eladi Crebuet, notaris*. Lleida, Pagès Editors, 2001. Presentació de Sebastià Solé i Cot.

No teníem fins ara notícies de l'existència d'un llibre de cartes entrecreuades entre dos notaris, i que aquestes veiessin la llum pública. En aquests cas es tracta d'un sucós diàleg epistolar entre dos notaris que, abans que res, escriuen bé i amb claredat sobre els temes que els preocupen.

Precedits per un esclaridor preàmbul del Dr. Sebastià Solé, professor d'història del dret de la Universitat Autònoma de Barcelona, que coneix a fons els dos protagonistes del llibre des de l'any 1994 arran de la posada en marxa de la revista *Àpoca* (amb el subtítol de *Butlletí Català d'Informació Notarial*).

Precisament, el que les cartes desgranen al llarg d'aquestes planes

són les vivències dels anys de preparació i d'existència de la revista *Àpoca*, i de la Fundació que se'n va derivar. Quins eren els ideals dels notaris que redactaven *Àpoca*? Doncs la defensa del dret dels catalanoparlants i de tots els ciutadans dels Països Catalans a emprar la seva llengua en tots els àmbits socials, inclòs el dret d'escripturar en català. Els membres d'*Àpoca* defensaven també una àmplia autonomia política per al Principat de Catalunya, i un sistema social en què els poderosos no esclafessin contínuament les classes més desprotegides.

Cal parlar ací una mica dels trets definitoris dels autors. En Joan Bernà és nat a Cassà de la Selva. És un home jove. Dinàmic, emprenedor, idealista per Catalunya i pel

notariat. És tot un líder, com es va demostrar en la seva campanya per la Plataforma pels documents notariais en català. En la seva feina, és un perfeccionista del seu despatx i dels seus empleats.

Eladi Crehuet, barceloní i una mica més gran que en Bernà, prové d'una antiga nissaga de notaris. És un lliurepensador il·lustrat, melòman, catalanista i un gran afeccionat a la història del notariat.

Aquest llibre, d'una notable qualitat literària, no només ens il·lustra sobre la història de la revista *Àpoca*, sinó com molt bé assenyala en el preàmbul el Dr. Sebastià Solé, «És la història i la mentalitat dels notaris de Catalunya durant la darrera dècada del segle xx. És el reflex notarial de les relacions entre Catalunya i Espanya [...]».

Aquestes relacions entre notaris i ciutadans no han estat fàcils ni dòcils. Tot al contrari, hi ha hagut forts enfrontaments dins el col·lectiu dels notaris, i àdhuc fortes dissensions entre els mateixos membres d'aquesta revista notarial que citem tantes vegades.

En el llibre s'entreveu clarament que els dos notaris defensen un model de notariat ben determinat. Es tractaria d'estimular la pràctica d'una notaria propera al client, recuperant la figura del notari il·lustrat i humanista, en el despatx del qual el client se senti còmode, sense preses, i pugui esplanar-se sobre els

afers més íntims de la seva vida privada. Òbviament, els dos autors defensen la llengua catalana com a vehicle de comunicació en les notaries catalanes, on nosaltres, els ciutadans normals, no ens sentim —com massa vegades passa— com a estrangers en el nostre mateix país.

El que passa és que, com també assenyala el prologuista, hi ha un tall amb la Llei del notariat de 1862. Ara, la castellanització del notariat a Catalunya és tot un escàndol, amb uns notaris prepotents i segurs que s'emparen en un Estat que els protegeix. Com és normal, aviat els amics d'*Àpoca* tingueren molts detractors, i més encara després de l'editorial del núm. 6 de la revista, que tractava l'espinós tema de les hipoteques, on es denunciaven abusos i corrupteles. Aquest editorial fou causa d'un requeriment i circular de la Junta de Notaris contra Joan Bernà, la qual cosa elevà la tensió fins a graus inversemblants fins aleshores, i va portar molts maldecaps a l'aleshores notari de Tàrraga.

En realitat, doncs, i amb els seus apèndixs corresponents, aquest llibre és la història, bonica i trista alhora, d'una illusió d'uns notaris catalanistes que en el seu moment van enfrontar-se amb el sistema notarial imperant a Catalunya, amb una autonomia i un Estatut mancats de competències en aquesta matèria. Més encara, el volum és la defensa d'un model de notaria que podríem anomenar de «poble»: petita, escru-

polosa amb la legislació i els drets dels atorgants, amable amb els clients, i on la finalitat no sigui únicament una maquinària poderosa i imparabile de fer diners. I, naturalment, una notaria on la llengua catalana sigui emprada i respectada.

Aquests són els ideals que defensen Joan Bernà i Eladi Crehuet en el seu epistolari. De problemes i tensions, no se n'han deslliurat, però ens unim amb ells en el sentit de de-

fensar un notariat respectuós amb la llengua catalana, i just socialment. Sens dubte que un cos notarial propi per a Catalunya, protegit per un Estatut d'autonomia amb més competències, seria la base per a la solució dels múltiples problemes dels notaris que pensen igual que els dos autors de les cartes ara publicades.

Gener GONZALVO

Ignasi BADIA i CAPDEVILA, *Diccionari de les llengües d'Europa*, pròleg d'Isidor Marí i Miquel Strubell, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2002, col·lecció «Diccionaris temàtics», 286 pàgines, ISBN 84-412-0900-6.

Com a fruit dels esdeveniments que han anat configurant al llarg dels segles la història d'Europa, el nostre continent és un mosaic de llengües i de cultures, que en fan una realitat d'una gran riquesa identitària i d'una gran vitalitat creativa. Europa és un paradigma d'una complexitat que no tan sols és compatible amb la modernitat i el progrés, sinó que, de fet, n'esdevé estímul i motor.

Al seu pròleg al *Diccionari de les llengües d'Europa*, Isidor Marí i Miquel Strubell ens recorden que al món es parlen aproximadament sis mil llengües, de les quals la meitat tenen menys de 10.000 parlants i només unes dues-centes compten amb més d'un milió de parlants. És probable que la diversitat lingüísti-

ca es redueixi significativament durant les properes generacions perquè hi ha unes mil cinc-centes llengües parlades per menys de 1.000 persones. La UNESCO ha fet un esforç important per dur a terme un inventari de les llengües del món i per promoure'n la preservació perquè cada llengua, que és una preciosa part del patrimoni cultural universal, és el fruit d'una construcció humana que incorpora un tresor de vivències i de mirades heretades i transmès de generació en generació.

L'escenari lingüístic europeu només és conegut parcialment i l'interès i la passió que al nostre país existeixen pel paper identitària i de comunicació que les llengües compleixen en les societats humanes fan que sigui molt ben rebuda una obra